

“Sense més dipòsits de gas, viurem noves apagades com la de Barcelona”

Mariano Marzo, catedràtic d'Estratigrafia de la Universitat de Barcelona, analitza en aquesta entrevista el projecte de construcció d'un dipòsit submarí de gas a Alcanar-Vinaròs i explica l'experiència d'Europa, on s'aplica aquesta tècnica des de principi del segle XX.

Ei projecte de construir un dipòsit submarí de gas davant les platges d'Alcanar i de Vinaròs ha topat amb l'oposició de veïns de la zona i algunes forces polítiques. Aquesta tècnica d'emmagatzematge és consolidada a Europa?

—A tot el món hi ha 550 magatzems subterranis de gas, que es van començar a implantar el 1915. Per tant, fa gairebé un segle que aquesta tècnica dona resultats, en tres variants: caverne que es dissolen a la sal, sempre al subsòl, galeries de mines antigues, i el cas d'Alcanar, que són roques poroses. A Catalunya no es fa cap experiment amb el dipòsit submarí, no innovem. Tot al contrari, en aquesta matèria anem molt endarrerits. Per fer-nos-en una idea, França, que únicament crea el 5,2% de l'electricitat amb gas, té 15 dipòsits subterranis, 5 dels quals al voltant de París, i en construeix 5 més. A Alemanya n'hi ha 40 i 10 als Països Baixos. Itàlia en té a totes les grans ciutats, i el Regne Unit en construeix molts per reforçar els que ja té.

—I en cap d'aquests dipòsits no s'han registrat incidents?

—No.

—Quina és la posició de la Unió Europea respecte a l'emmagatzematge de gas al subsòl?

—En conjunt, la UE emmagatzema el 18% del consum de gas, que li dona una reserva de 64 dies de consum en cas de dificultats. França té un 26% del consum emmagatzemat, i disposa d'una seguretat de 96 dies. En canvi, a l'estat espanyol el percentatge es redueix al 6% del total del consum als dos magatzems que té, que ofereixen 20 dies de consum. Per tant, ens trobem molt per

Mariano Marzo està convençut que els magatzems subterranis de gas són necessaris.

sota dels paràmetres europeus. Només Grècia i Portugal tenen menys reserves.

—A què atribuïu aquest endarreriment?

—Pot haver-hi factors socials i polítics, però hi té un pes important el fet que la nostra geologia sigui molt complexa, i que no tinguem antics camps de gas com als Països Baixos, Alemanya i Itàlia. L'Agència Internacional de l'Energia ja ha advertit que un dels punts febles de

l'estat espanyol en matèria energètica és l'emmagatzematge subterrani, perquè depèn absolutament de l'exterior, alhora que és un dels indrets d'Europa on el consum creix a més velocitat.

—Per la complexitat geològica s'ha triat l'emplaçament de Vinaròs-Alcanar?

—En el cas de Vinaròs s'aprofita un antic jaciment de petroli que s'ha esgotat. S'ha triat aquest espai perquè té

l'estructura geològica adequada, no pas perquè es vulgui castigar un territori en concret. Si algun dia es decideix fer energia eòlica al mar, doncs Vandellòs i Roses tindran molts números per acollir la infraestructura, perquè les condicions de vent hi són molt adients.

—I en el cas de Reus, on també hi ha en estudi un altre magatzem subterrani, quines condicions presenta?

—Unes característiques geològiques determinades, amb una massa de roques que en aquests moments és plena d'aigua salada.

—Hi ha terminis concrets, per a l'execució d'aquests dos projectes?

—El projecte d'Alcanar va molt més avançat, tot i que darrerament s'hi han trobat restes de petroli i ara es van retirant. El de Reus es troba en una fase d'estudi inicial. Per una altra banda, l'any vinent a Guadalajara es posarà en funcionament un altre magatzem, que proveirà Madrid i els territoris del voltant.

—Els qui s'oposen al projecte adueixen motius de seguretat, per la proximitat a un nucli urbà, i parlen de perill de fuites de gas. Des del punt de vista tècnic, hi ha cap risc en aquest sentit?

—En absolut. L'antic dipòsit de petroli que ara es reomplirà de gas mai no havia tingut cap fuita a la superfície. Són dipòsits estancs, ben segellats i, per tant, el risc d'escapament que hi hauria fóra molt petit. Es tracta d'utilitzar l'espai porós de la roca; no és cap caverna ni cap bossa, com diuen els veïns a les pancartes que han penjat per oposar-se al projecte.

—El risc seria molt petit, doncs. Però què podria passar?

—Que s'escapés el gas. Però en el cas que s'explora a Alcanar, i en els dos que ja funcionen a Aragó i al País Basc, es tracta d'antics camps de petroli o aqüífers. I si no s'hi ha detectat mai cap fuita és perquè l'estructura és segellada perfectament. De tota manera, hi ha un protocol europeu de seguretat que fan companyies especialitzades. A Alcanar ja s'han fet moltes proves injectant gas per comprovar que no s'escapi. Quan tot està en ordre, el control de seguretat es monitoritza de forma contínua. Tot-hom ha de tenir clar que no es posarà en funcionament la instal·lació si hi ha el més mínim risc de fuita.

“És impossible que hi hagi cap explosió. No és una bossa, sinó una massa difosa de gas”

—Hi ha la possibilitat que una roca tingui una fractura. També és controlat aquest risc?

—La roca porosa que emmagatzema el gas és envoltada per una roca que no permet la circulació de fluids. L'únic que hi podria haver és una fractura, però aquestes fractures es detecten, i es faran proves per assegurar que realment no deixen escapar gas.

—Els veïns i els grups que s'hi oposen també temen alguna explosió.

—És impossible que n'hi hagi cap, perquè no és una bossa de gas, sinó una massa de gas difosa dins una roca. Per tant, el perill d'explosió és nul, i si hi hagués un escapament —que mai no n'hi ha hagut— restaria controlat amb la monitorització.

—A Catalunya el 2010 es preveu el creixement més elevat del consum de gas de l'estat espanyol. Són imprescindibles, aquests dipòsits?

—La raó per la qual aquests magatzems subterranis són importants per al sistema energètic i per a la indústria és que la demanda no és regular. Tenim uns pics de demanda en determinats dies d'hivern i d'estiu que col·lapsen la demanda. Per exemple, el 30 de gener passat hi hagué una situació complicada pel que fa a la demanda de gas en zones com Catalunya, València i Castelló, el País Basc i Madrid. Tarragona i Castelló, per exemple, van trobar-se amb un dèficit de gas, que s'hauria resolt si n'hi hagués hagut una reserva al subsòl.

—Si hi ha un altre pic de demanda i manquen aquestes reserves, ens podem trobar amb un tall de subministrament greu?

—Sense més dipòsits de gas, a més de la interrupció del subministrament a les empreses, un tall de la producció d'electricitat donaria peu a una situació com la que hem viscut aquest estiu a Barcelona. No tenir aquesta infraestructura equival a risc de moments

d'inseguretat al sistema energètic de subministrament de gas.

—No hi ha alternatives d'emmagatzematge?

—O el gasoducte o les plantes de cicle combinat o les terminals de gas líquid, però el que fa Europa és aquest magatzem subterrani, que permet de preveure els moments delicats de demanda excessiva.

—A Barcelona i a més ciutats costaneres també es van ampliant les plantes que emmagatzemen el gas que hi arriba per vaixell. No n'hi ha prou?

—A Alemanya hi ha quaranta dipòsits subterranis per a evitar les dificultats que els motiven els gasoductes que vénen de Rússia a causa del pas per Ucraïna o Bielorússia. Els serveix de rebost per a no dependre de tensions exteriors. L'estat espanyol rep el 30% del gas d'Algèria, i depèn en un 99,5% del gas que arriba de l'exterior, i al-Qaida ja ha advertit a Algèria que pensa atemptar contra els gasoductes i el sistema energètic. Per tant, és una qüestió de seguretat en el subministrament, a banda que a la superfície no hi ha prou espai.

—L'impacte visual d'un magatzem al subsòl és menor que el d'una planta a la superfície, suposem.

—I tant. Una hectàrea a la superfície i 200 hectàrees al subsòl. Com que és a 1,5 km de profunditat, només necessites unes instal·lacions per a injectar el gas i per a treure'l, que implicaria segurament alguna xemeneia amb flama, com passa a la petroquímica de Tarragona.

—En tot cas, enteneu que els veïns estiguin amoïnats i hi mostrin rebuig?

—És normal que al qui li toca de tenir aquest dipòsit a prop no n'estigui entusiasmada, però la població ha de saber que al darrere d'això hi ha alguna cosa més que l'interès d'un particular: una infraestructura vital per al subministrament energètic correcte de Catalunya i de l'estat espanyol. Abans de tancar-se en el no cal transparència, informar-se de què hi ha en joc, i aleshores, amb tota aquesta informació, que la gent decideixi si hi està en contra o no. Però no és ni lògic ni just que determinats grups diguin no d'entrada per determinats interessos i que s'amagui informació.

Gemma Aguilera